

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань
Спеціальність

29 «Міжнародні відносини»

291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Освітній рівень
Освітня програма

перший (бакалаврський)

«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**базова
українська**

Завідувач кафедри філософії
та політології

Олег КУЗЬ

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри філософії та політології
Протокол № 1 від 25.08.2020 р.

Розробники:
Кузь О. М., д. філ. н., проф. кафедри філософії та політології,
Коротков Д. С., к. політ.н., доц. кафедри філософії та політології

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Після розпаду Радянського Союзу і закінчення холодної війни міжнародні відносини та світова політика звільнилися з жорстких правил біполярної конфронтації, стали набагато більш динамічними, складними, різноманітними і асиметричними. У них розпадаються старі і з'являються нові, часом несподівані взаємозв'язки; виникають нові осі і вузли суперечностей; змінюються стратегічні парадигми. Формується все більш щільне транснаціональне політичне і економічне середовище.

Поглиблення та динаміка процесів взаємозалежності і на глобальному, і на регіональному рівнях зумовлює зростання впливу міжнародного середовища, світової політики на внутрішньосупільні процеси. Міжнародні відносини займали значне місце в житті держави, суспільства, людини упродовж усього історичного розвитку. З міжнародними відносинами пов'язане створення кордонів становлення політичних та соціальних інститутів, розвиток економіки, культури тощо. Вивчення дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» спрямоване на засвоєння тенденцій розвитку міжнародних відносин та напрямків зовнішньої політики країн світу; формування практичних навичок щодо аналізу подій у сучасних міжнародних відносинах.

Мета навчальної дисципліни – отримання початкових цілісних уявлень про складний і суперечливий, але єдиний і нерозривний процес розвитку міжнародних відносин на основі вивчення основних концепцій і підходів, а також ключових проблем існуючих в світовій політиці. Викладання даної навчальної дисципліни формує у студентів систему знань про базові структури та суб'єкти, глобальні, регіональні або стратегічні напрямки, найважливіші закономірності та принципи життєдіяльності, функціонування і еволюції сучасної світової спільноти в контексті еволюції теоретичних концепцій міжнародних відносин.

Навчальна дисципліна «Міжнародні відносини та світова політика» є базовою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	2
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Іспит

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Політологія та історія політичних вчень	Міжнародні відносини в Північній та Південній Америці
Світова історія	Регіоналізм в сучасних міжнародних відносинах
Країнознавство	Зовнішня політика України
Філософія	Зовнішня політика США

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
<p>ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності</p> <p>ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p> <p>СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій</p> <p>СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.</p> <p>СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.</p> <p>СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.</p> <p>СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.</p> <p>СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем</p> <p>СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.</p> <p>СК 14 Здатність до тематизації неурядової складової міжнародних відносин через діяльність політичних партій, громадських організацій та об'єднань регіонального рівня</p>	<p>РН1. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.</p> <p>РН3.Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці</p> <p>РН4.Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.</p> <p>РН7. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.</p> <p>РН8. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій</p> <p>РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні звіти.</p> <p>РН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору</p> <p>РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.</p> <p>РН18. Розуміти багатоскладовість та гетерогенність українського суспільства, володіти навичками регіонального, політико-географічного та електорального аналізу поведінкових стратегій неурядових гравців міжнародних відносин України.</p>

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Концептуальні підходи до аналізу міжнародних відносин та світової політики

Тема 1. «Міжнародні відносини та світова політика» як навчальна дисципліна і об'єкт наукового аналізу

1.1. *«Міжнародні відносини та світова політика» як наукова дисципліна:* інституціоналізація та предмет дослідження. Дві концепції до розуміння змісту і направленості міжнародних відносин (традиціоналістська та модерністська). Співвідношення дефініцій «міжнародні відносини» та «світова політика». Синонімічний ряд «міжнародна політика» – «світова політика» – «світовий політичний процес». Чотири основних концепту світової політики. Інституціоналізація дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика». Дослідження міжнародних відносин у США. Тенденції розвитку міжнародних відносин.

1.2. *Об'єкт и предмет міжнародних відносин та світової політики.* Об'єкт пізнання та предмет науки. Принципи, яким повинен відповідати предмет наукового дослідження. Об'єкт та предмет дослідження міжнародних відносин.

1.3. *Методи дослідження міжнародних відносин та світової політики.* Методологія, методи та техніки в міжнародних відносин. Місце і роль емпіричних досліджень, значення гіпотез в теорії міжнародних відносин. Аналітичні методи дослідження міжнародних відносин: спостереження, вивчення документів, порівняння. Експлікативні методи: контент-аналіз, івент-аналіз, когнітивне картування, експеримент. Прогностичні методи: спектральний аналіз, побудова сценаріїв, комп'ютерна симуляція, моделювання, системний підхід, дельфійський метод.

Тема 2. Класичні традиції та сучасні теоретичні підходи дослідження міжнародних відносин

2.1. *Теоретичні дослідження міжнародних відносин в епоху Стародавнього Світу.* Зародження в Стародавній Греції двох традицій та течій в політичній думці міждержавних відносин («Історія Пелопоннеської війни» Фукідіда). Війна і мир, сила і право, національний егоїзм та універсалізм критерії розрізнення двох традицій – реалізму та ідеалізму.

2.2. *Політичний реалізм в теорії і практиці міжнародних відносин.* Формування засад реалістської традиції у вивченні міжнародних відносин у працях Н. Макіавеллі, Т. Гоббса. Р. Нібур, Г. Моргентгау: формування цілісної реалістичної теоретичної концепції. Теорія балансу сил в реалізмі. Подальший розвиток класичних реалістичних ідей. Реалізм в політиці. Критика реалізму. Неореалістична концепція і класичний реалізм: спільне та відмінне. К. Уолтц, проблема безпеки в неореалізмі, «дилема безпеки». Значення системного рівня аналізу міжнародних відносин.

2.3. *Ліберально-ідеологічна теорія і неолібералізм.* Періоди підйому ліберального підходу в теорії міжнародних. Лібералізм Вудро Вільсона. Головні положення класичного лібералізму. Лібералізм і демократія: природні й гармонійні партнери та сутність взаємодії. Провідні представники сучасного неолібералізму – Дж. Най, Р. Кеохейн, С. Краснер, М. Дойл. Сучасне ліберально-ідеологічне трактування міжнародних відносин Ф. Фукуяма. Концепція мондіалізму.

Тема 3. Міжнародні системи: сутність та моделі

3.1. *Типи і структури міжнародних систем.* Системний підхід як основа аналізу міжнародної системи. Традиційно-історичний, історико-соціологічний, евристичний, змішаний, емпіричний підходи аналізу міжнародних систем. Р. Роузкранс та Е. Луард та їх спроби синтезу історико-соціологічного і евристичного підходів. Олігополістичний підхід Р. Гілпіна.

3.2. *Міжнародні системи: основні історичні моделі.* Історичний розвиток міжнародних систем. Основні характеристики Вестфальської, Віденської, Версальсько-Вашингтонської, Ялтинсько-Потсдамської міжнародних систем. Особливості сучасної міжнародної системи.

Тема 4. Учасники міжнародних відносин

4.1. *Взаємозв'язок і характер відносин між основними учасниками МВ.* Зміст понять «суб'єкт міжнародних відносин», «суб'єкт міжнародного права», «актор», «учасник», «сторона».

4.2. *Держава, як ключовий актор міжнародних відносин: ознаки, функції, сучасна форма.* Класифікація держав. Функції держави. Суверенітет внутрішній та зовнішній. Національна могутність: структура та зміст. Типологія держав з урахуванням факторів національної могутності: наддержави, великі держави, середні держави, малі держави і мікродержави.

4.3. *Недержавні актори міжнародних відносин: їх роль і функції.* Міжурядові та неурядові організації: їх класифікація та основні функції в МВ. Міжнародні міжурядові організації. Типи міжурядових організацій. Транснаціональні корпорації: зміст та роль у міжнародних відносинах.

Змістовий модуль 2. Основні проблеми міжнародних відносин та сучасні тенденції світової політики

Тема 5. Конфлікти в міжнародних відносинах

5.1. *Сутність, причини та типологія сучасних міжнародних конфліктів.* Суспільно-політичне явище конфлікту. Еволюція поглядів на конфлікти між країнами (Фуکیدід, Сунь Цзи, Платон, Арістотель, Нікколо Макіавеллі). Сучасне трактування конфлікту (Г. Маргентау, К. фон Клаузевіц). Характеристика міжнародних конфліктів: простір, час, інтенсивність конфлікту та його коливання у часі, структура конфлікту), мотивація конфлікту та цілі учасників, сприйняття учасниками один одного. Типи та форми сучасних міжнародних конфліктів. Сценарії ескалації насильства З. Бжезінського.

5.2. *Процес врегулювання міжнародних конфліктів у сучасному світі.* Особливості міжнародного конфлікту у глобалізованому світі. Засоби та методи в процесі врегулювання міжнародних конфліктів. Суб'єкти та об'єкти міжнародного конфлікту. Арбітраж як дієвим засіб врегулювання конфліктів. Вирішення міжнародних конфліктів – військова сила або економічні санкції. Методи врегулювання міжнародних конфліктів.

5.3. *Сила як сутнісна характеристика міжнародних конфліктів.* Трансформація змістового наповнення поняття «сила» відслідковується у теоретичних положеннях постмодернізму. «М'яка» і «жорстка» сила у міжнародних відносинах.

Тема 6. Проблеми безпеки і стабільності в світовій політиці

6.1. *Концепція національної безпеки як основа стабільності міжнародних відносин.* Безпека як головний аспект у функціонуванні суб'єктів міжнародних відносин. Погрози реальні і потенційні, глобальні, регіональні і локальні. Національна безпека як частина основного, постійного національного інтересу держави. Поняття і структура безпеки.

6.2. *Загрози для національної та міжнародної безпеки.* Основні глобальні загрози для національної безпеки держав. Співвідношення безпеки і стабільності. Шляхи стабілізації світової політики.

Тема 7. Сучасні тенденції світової політики в контексті глобалізації

7.1. *Глобалізація як явище світової політики.* Зміст процесу глобалізації. Радикальні наукові підходи до глобалізації. Етапність глобалізаційного процесу. Римський клуб – центр вирішення глобальних проблем. Основні ознаки глобалізаційного процесу.

7.2. *Політичний вимір глобалізації.* Інтегративна роль постановки глобальних проблем в політичному житті міжнародного співтовариства. «14 пунктів» Вільсона – перша спроба підкорити глобалізацію політичним інструментарієм. ООН – як ефективний механізм вирішення глобальних проблем. Рах Амерісана – сучасна реальність. Світове урядування у час глобалізації: мережа взаємопов'язаних центрів влади.

7.3. *Економічний вимір глобалізації.* Бреттон-вудська валютно-фінансова система. «Вашингтонський консенсус» (Дж. Уільямсон). Ліберальна економіка – як показник глобалізаційних процесів в економіці. «Рейганоміка». Просування дерегуляції і лібералізації у економіках світу. «Корпоративна» глобалізація.

7.4. *Інформаційний вимір глобалізації.* Роль ЗМІ в контексті розвитку нових інтернет-технологій. CNN International. Технології інтернету Web 2.0. Мережеві комунікації – обличчя нової інформаційної глобалізації. Кризові процеси у глобалізованому світі.

Тема 8. Процеси демократизації в глобальному світі: теоретичні концепції та реальні результати

8.1. *Демократизація як глобальна тенденція світового розвитку.* «Довге ХІХ століття» – «вік революції» та зародження європейських демократичних цінностей. Демократичний процес у глобальному масштабі після завершення Другої світової війни. Створення блоку НАТО, «План Маршала», утворення Європейської Економічної Спільноти та наслідки для демократичного процесу. Демократичний транзит авторитарних не-радянських країнах Європи: сутність та зміст.

8.2. *Деколонізація і демократичний процес у країнах Третього світу.* Теорія «трьох хвиль демократизації» С. Хантингтона. Теорії модернізації М. Вебера і Т. Парсонса. Концепція «трьох ешелонів» А. Гершенкрона. Демократизація у період «першої хвилі» –

Революція Мейдзі 1868 – 1889 рр. у Японії. Суміщення демократизації і модернізації у країнах Близького Сходу («Біла революція» Мохамеда Рези-хана).

8.3. *Демократії у строкатих суспільствах.* Етнічна строкатість як причина нестабільності у регіоні. Проблема Косово. Демократичний транзит М'янми. Сучасна доктрина мультикультуралізму як історичний двигун демократизації суспільства. Концепція «ліберальної дилеми». Проблеми розвитку демократії у глобальному світі.

Тема 9. Регіональні проблеми міжнародних відносин

9.1. *Регіони у міжнародній політиці.* Поняття регіону. Теорія «природних кордонів». Історико-культурна, економічна, соціально-політична ознака регіону.

9.2. *Регіоналізм у сучасному світі.* Регіоналізм як ідеологія. Концепції «нового регіоналізму». «Регіональна політика Спільноти». «Wider Europe». Модель «східного регіоналізму».

9.3. *Макрорегіони світу.* Кодифікація UN M49 (Standard Country or Area Codes for Statistical Use).

9.4. *Регіональна стабільність і регіональна інтеграція.* Етно-конфесійні суперечності. Територіальні зіткнення. Конфлікт за експлуатацію економічних ресурсів.

Тема 10. Міжнародні інформаційні відносини як складова сучасної матриці світової політики

10.1. *Сутність інформатизації в її політичному вимірі.* Феномен інформатизації. Політичне значення інформатизації. Глобальні інформаційні ризики. Політичні технології управління інформатизацією.

10.2. *Інформатизація світової політики через використання досягнень інформаційної революції.* «Цифровий розрив» між державами постбіполярного світу. Хартія глобального інформаційного суспільства. Ознаки «наздоганяючої інформатизації». Кіберполітика, ноополітика, медіа політика – сучасні дефініції інформаційного міжнародного політичного простору.

10.3. *Сутність та особливості інформаційної війни.* «Інформаційна війна» в контексті аналізу у науковому дискурсі. Основні форми ведення технічної інформаційної війни. Типи інформаційної війни. Засоби та методи інформаційної боротьби.

Тема 11. Міжнародні неурядові інституції: вплив на сучасні міжнародні відносини

11.1 *Різновиди участі неурядових інституцій в діяльності міжурядових організацій.* Визначення міжнародних неурядових організацій (МНУО). Функції МНУО в міжнародних відносинах. Різні класифікації МНУО. Волонтерські міжнародні неурядові організації (ASEC та ін.)

11.2 *Взаємодія міжурядових та неурядових організацій.* Зростання ролі МНУО в сучасних міжнародних відносинах. Характеристика окремих МПУО. Вплив неурядових

міжнародних організацій на громадську думку, імідж держав і політиків – основні механізми реалізації програмних цілей більшості неурядових міжнародних організацій.

11.3. Формування глобальних політичних мереж та участь у них неурядових міжнародних організацій. МНУО та паралельні саміти. Мережева структура екологічних та антиглобалістських рухів.

Тема 12. Україна у світовій політиці

12.1. Основні віхи утвердження України як повноправного суб'єкта міжнародних відносин. Традиції зовнішньої політики України – геополітична, цивілізаційна, соціокультурна. Історична еволюція суб'єктності української держави у міжнародних відносинах. Основне завдання зовнішньої політики сучасної України.

12.2. Україна між Європою й Азією. Україні певні переваги і певні ризики України у світовій політиці як своєрідного аванпосту між Європою й Азією. Основні принципи геостратегії України.

12.3. Співпраця між Європейським Союзом та Україною. Зближення з ЄС є гарантією та інструментом розбудови демократичних інституцій в Україні. УПС – Угода про партнерство та співробітництво (1994). Угода про асоціацію між Європейським Союзом та Україною: зміст та сутність. Політичний діалог Україна – ЄС.

12.4. Основні виміри відносин між Україною та НАТО. Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору(09.07.1997) та Декларація про доповнення Хартії про особливе партнерство (21.08.2009) – питання часу.

Перелік семінарських занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

При викладанні навчальної дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» використовуються традиційні методики інформаційно-рецептивної та репродуктивної спрямованості, а також сучасні методи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, які передбачають застосування таких навчальних технологій, як: проблемні лекції (лекції – 3,5, 6-8,12), дискусії (семінарські заняття – 1,4, 6, 7-8), презентації (семінарські заняття – 4, 6,8, 11), робота в малих групах (семінарські заняття – 1-3, 9-12), дебати (семінарські заняття – 3,8), виконання творчого завдання (семінарські заняття – 2,4,9,12).

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» здійснюється за накопичувальною (100-бальною) системою оцінювання.

Оцінювання здійснюється за такими видами контролю:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, семінарських занять і самостійної роботи студентів та оцінюється сумою набраних балів

(максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту бути допущеним до складання іспиту – 35 балів);

підсумковий контроль у формі іспиту.

Поточний контроль включає оцінювання роботи студентів під час:

лекцій: активна робота на занятті (0,5 бал за кожне заняття, за умови активної участі в обговоренні теми лекції, відповіді студентом на поставлені викладачем питання. Загальна кількість балів 6.

семінарських занять: поточний контроль успішності навчання здійснюється у формі: експрес-опитування, що здійснюється на семінарських заняттях, усно (загальна кількість балів - 8); у формі дебатів (загальна кількість балів - 10);

письмової контрольної роботи, максимально оцінюється в 10 балів. Контрольна робота містить три рівня завдання: 1 теоретичне (4 бали), два ситуаційних завдання (кожне оцінюється в 3 бали);

колоквіуму: студенти мають один колоквіум наприкінці семестру. Максимальна оцінка за колоквіум складає 10 балів. Колоквіум включає завдання за усіма темами дисципліни. Структура колоквіуму: 1) 8 тестових завдань (максимальна оцінка за кожне завдання – 0,5 бали); 2) 2 ситуаційних завдання (максимальна оцінка за кожне 3 бали).

самостійна робота: виконання творчого завдання у двох формах (міні-есе та підготовка презентації або відео. Максимальна оцінка – 8 балів, яка може бути отримана за написання 4 міні-есе за тематикою на ПНС або підготовкою відео за темою «Розробка сценарію міжнародної ситуації». Результати проведеного дослідження за обраною темою презентуються на занятті, для *презентації* мають бути використані програми PowerPoint або інші програми для створення презентацій. Максимальна оцінка – 8 балів, оцінюються коректність отриманих результатів дослідження, кількість джерел інформації, креативний підхід в процесі презентації результатів.

Підсумковий контроль:

Формою підсумкового контролю є іспит. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Кожен екзаменаційний білет складається із 4 практичних ситуацій (два стереотипних, одного ситуативного та евристичного завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки здобувача вищої освіти і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Кожний рівень питань оцінюється окремо, а загальна оцінка підраховується як сума оцінок за кожне питання. Кількісний показник (бал) встановлюється залежно від ступеня виконання завдання. Максимальний бал за іспит – 40. Стереотипний рівень: мах кількість балів – 10. Ситуативний рівень: мах кількість балів – 6. Евристичний рівень: - мах кількість балів – 24.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності". Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці «Шкала оцінювання: національна та ЄКТС».

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання	Форми оцінювання	Мак бал	
Тема 1. «Міжнародні відносини та світова політика» як навчальна дисципліна і об'єкт наукового аналізу	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1.1. «Міжнародні відносини та світова політика» як наукова дисципліна: інституціоналізація та предмет дослідження 1.2. Методи дослідження міжнародних відносин та світової політики	Активна робота	0,5
	Семінарське заняття	Семінарське заняття за питаннями: 1. Основна проблематика міжнародних відносин як галузі знання 2. Об'єкт, предмет, методи дослідження	Експрес-опитування	2
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями:		
Тема 2. Класичні традиції та сучасні теоретичні підходи дослідження міжнародних відносин	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 2.1. Теоретичні дослідження міжнародних відносин в епоху Стародавнього Світу 2.2. Політичний реалізм в теорії і практиці міжнародних відносин 2.3. Ліберально-ідеологічна теорія	Активна робота	0,5
	Семінарське заняття	Семінарське заняття за питаннями: 1. Політична думка Нового Часу. 2. Генезис ліберальної концепції міжнародної політики. 3. Неореалістична концепція і класичний реалізм: спільне та відмінне	Творче завдання	2

	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу Підготовка до дебатів: «Вестфальська система МВ – закінчення глобалізацією»		
Тема 3 Міжнародні системи: сутність та моделі	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 3.1. Типи і структури міжнародних систем 3.2. Міжнародні системи: основні історичні моделі	Активна робота	0,5
	Семінарське заняття	Семінарське заняття за питаннями: 1. Типи і структури міжнародних систем. 2. Основні характеристики Вестфальської, Віденської, Версальсько-Вашингтонської, Ялтинсько-Потсдамської систем	Дебати	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу Підготовка презентацій та відео		
Тема 4 Учасники міжнародних відносин	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 4.1 Взаємозв'язок і характер відносин між основними учасниками МВ. 4.2. Держава, як ключовий актор міжнародних відносин 4.3. Недержавні актори міжнародних відносин: їх роль і функції.	Активна робота	0,5
	Семінарське заняття	Семінарське заняття за питаннями: 1. Держава, як ключовий актор міжнародних відносин 2. Недержавні актори міжнародних відносин: їх роль і функції.	Творче завдання Презентація	2 2
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу Підготовка до контрольної роботи		
Тема 5. Конфлікти в міжнародних відносинах	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 5.1. Сутність, причини та типологія сучасних міжнародних конфліктів. 5.2. Процес врегулювання міжнародних конфліктів у сучасному світі	Активна робота	0,5
	Семінарське заняття	Семінарське заняття за питаннями: 1. Методи врегулювання міжнародних конфліктів. 2. Концепції сили (тверда, м'яка, розумна)	Контрольна робота	10

	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу Підготовка презентації		
	Аудиторна робота			
Тема 6 Проблеми безпеки і стабільності в світовій політиці	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 6.1. Концепція національної безпеки як основа стабільності міжнародних відносин 6.2. Загрози для національної та міжнародної безпеки 6.3. Концепція національної безпеки України : зміст та впровадження	Активна робота	0,5
	Семінарське заняття	Семінарське заняття за питаннями: 1. Національна безпека як частина основного, постійного національного інтересу держави 2. Основні глобальні загрози для національної безпеки держав 3. Політичні та інші види загроз	Експрес-опитування	2
			Презентація	2
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу Підготовка до експрес-опитування		
	Аудиторна робота			
Тема 7 Сучасні тенденції світової політики в контексті глобалізації	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 7.1. Глобалізація як явище світової політики 7.2. Політичний вимір глобалізації. 7.3. Економічний вимір глобалізації 7.4. Інформаційний вимір глобалізації	Активна робота	0,5
	Семінарське заняття	Семінарське заняття за питаннями: 1. Поняття глобалізації та головні складові глобалізації. 2. Світова політика як сфера прояву глобальних проблем 3. Шляхи аналізу і вирішення глобальних проблем 4. Pax Americana – сучасна реальність	Експрес-опитування	2
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за темами: «Глобалізація як явище світової політики». «Вплив глобалізації на роль та сутність держави у міжнародних відносинах»		

		Підготовка до дебатів: «США – еталон демократії» Підготовка презентації		
Тема 8. Процеси демократизації в глобальному світі: теоретичні концепції та реальні результати	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 8.1. Демократизація як глобальна тенденція світового розвитку. 8.2. Деколонізація і демократичний процес у країнах Третього світу 8.3. Демократії у строкатих суспільствах	Активна робота	0,5
	Семінарське заняття	Семінарське заняття за питаннями: 1. Концепція «третьої хвилі демократизації» 2. Перспективи і протиріччя процесів демократизації в сучасному світі	Презентація Дебати	2 5
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу Підготовка творчого завдання			
Тема 9. Регіональні проблеми міжнародних відносин	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 9.1. Регіони у міжнародній політиці 9.2. Регіоналізм у сучасному світі 9.3. Макрорегіони світу 9.4. Регіональна стабільність і регіональна інтеграція	Активна робота	0,5
	Практичне заняття	Семінарське заняття за питаннями: 1. Історико-культурна, економічна, соціально-політична ознака регіону 2. «Модель «східного регіоналізму».	Творче завдання	2
Самостійна робота				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу Підготовка до експрес-опитування			
Тема 10. Міжнародні інформаційні відносини як складова сучасної матриці світової політики	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 10.1. Сутність інформатизації в її політичному вимірі 10.2. Інформатизація світової політики через використання досягнень інформаційної революції	Активна робота	0,5
Семінарське заняття	Семінарське заняття за питаннями: 1. Політичні технології управління інформатизацією. 2. Кіберполітика та медіа політика	Експрес-опитування	2	

	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу		
		Підготовка творчого завдання		
Тема 11. Міжнародні неурядові інституції: вплив на сучасні міжнародні відносини	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 11.1. Різновиди участі неурядових інституцій в діяльності міжурядових організацій 11.2. Взаємодія міжурядових та неурядових організацій 11.3. Формування глобальних політичних мереж та участь у них неурядових міжнародних організацій	Активна робота	0,5
	Семінарське заняття	Семінарське заняття за питаннями: 1. Вплив МНУО на формування міжнародної громадської думки, імідж держав і політиків 2. Зростання ролі МНУО в сучасних міжнародних відносинах	Презентація	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу		
		Підготовка до колоквиуму		
Тема 12. Україна у світовій політиці	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 12.1. Основні віхи утвердження України як повноправного суб'єкта міжнародних відносин 12.2. Україна між Європою й Азією 12.3. Співпраця між Європейським Союзом та Україною 12.4. Основні виміри відносин між Україною та НАТО	Активна робота	0,5
	Семінарське заняття	Семінарське заняття за питаннями: 1. Основне завдання зовнішньої політики сучасної України 2. Основні принципи геостратегії Україн	Творче завдання	2
			Колоквиум	10
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою			
ІСПИТ				40

Рекомендовані джерела

Основна

1. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» укл. Коротков Д. С. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5587>

Додаткова література

2. Бжезінський З. Велика шахівниця [Текст] / З. Бжезінський ; пер. з англ. О. Фешовець. – Харків : Ранок : Фабула, 2018. – 288 с.

3. Вовк Р. В. Моделювання міжнародних відносин [Текст] / Р. В. Вовк. – К. : Знання, 2012. – 246 с.

4. Гайдуков Л.Ф. Міжнародні відносини та зовнішня політика 1980-2000 [Текст] : підручник / Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губернський, М. М. Білоусов – К. : Либідь, 2001 – 621 с.

5. Крушинський В.Ю. Міжнародні відносини та світова політика 1945-1980 [Текст] : навч. посіб. для студ. гуманіт. спец. вищ. навч. закладів / В. Ю. Крушинський, В. А. Манжола – К. : Либідь, 2007 – 190 с.

6. Манжола В. А. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980 – 2000 рр.) [Текст] / В. А. Манжола, І. Д. Коміренко, Л. Ф. Гайдуков. – Київ : Либідь, 2001. – 624 с.

7. Манжола В.А. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки) [Текст] : підруч. для вузів В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков – К. : Либідь, 2003 – 558 с.

8. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. [Текст] / М. П. Требін. Л. М. Герасіна, В. Л. Потрібна та ін. – Харків : Право. 2016. – 540 с.

9. Милюха Г. В. Международные отношения и мировая политика : учеб. пособ. для студентов специальности «Международные экономические отношения» / Г. В. Милюха, В. В. Резников, А. С. Чумакова. – Харьков : Экограф, 2009. – 120 с.

10. Могилевська В. П. Міжнародні відносини : навч. посіб. для дистанційного навчання / В. М. Могилевська. – Київ : Університет «Україна», 2009. – 395 с.

11. Тимків Я. Теорія і практика сучасної європейської політики безпеки: приклад Польщі : навч. посіб. / Я. Тимків. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2011. – 224 с.

12. Morgenthau H. J. Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace / H. J. Morgenthau. – Fifth Edition, Revised. – N.Y. : Alfred A. Knopf, 1978. – 653 p.

13. Baylis J. The globalization of world politics : an introduction to international relations / J. Baylis. – Seventh edition – Oxford, United Kingdom ; New York: Oxford University Press, 2017. – 610 p.

Інформаційні ресурси

14. Глобальна та національна безпека : підручник [Електронний ресурс] / авт. кол. : В. І. Абрамов, Г. П. Ситник, В. Ф. Смолянюк та ін. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с. – Режим доступу : <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/11/Navchalniy-posibnik-GPNB.pdf>.

15. Міжнародні відносини та світова політика: підручник [Електронний ресурс] / В. А. Манжола, В. Ю. Крушинський, С. П. Галака та ін. – К. : Знання, 2014. – 662 с. – Режим доступу : <http://194.44.152.155/elib/local/sk804244.pdf>

16. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Міжнародні відносини та світова політика» // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5587>

17. Троян С. Сучасні міжнародні відносини: основні тенденції еволюції [Електронний ресурс]. / С. Троян – Режим доступу : http://vmv.kyumu.edu.ua/v/08/troyan_ss.htm.